ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัย พระสมคิด ศรีบุรมณ์ **ปริญญา** ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา)

กรรมการที่ปรึกษา คร. รังสรรค์ สิงหเลิศ ประชานกรรมการ

ผศ. เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร กรรมการ

อาจารย์ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารกาม 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสิกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ และระดับ
บทบาทของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน รวมถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ
พระสงฆ์ที่เกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาชุมชน ประชากร คือ พระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น ทั้งฝ่ายธรรมยุตและมหานิกาย โดยสึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 รูป
ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโดวตำและแบบบังเอิญ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
หาค่าร้อยละ ดำเฉลี่ย คำความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง
ตัวแปรด้วยค่าได-สแกวร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และการวิเคราะห์สรุปเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

- ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของพระสงฆ์ ด้านการสึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณ
 สงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่สาสนธรรม ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และด้านการพัฒนาจิตใจ
 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ตำแหน่งภายในวัด อายุ
 ระยะเวลาที่บวช ระดับการสึกษาทางธรรม ระดับการสึกษาทางบาลี และระดับการศึกษาทางโลก
 โดยมีค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2. บทบาทของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมสิลปวัฒนธรรม ด้านสาธารณ สงเคราะห์ ด้านการพัฒนาจิตใจ ด้านการเผยแผ่สาสนธรรม และด้านการสึกษาสงเคราะห์

- 3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของพระสงฆ์เกี่ยวกับบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาชุมชน มีดังนี้
- 3.1 ค้านการศึกษาสงเคราะห์ พระสงฆ์ควรใค้รับการสนับสนุนในการเข้าร่วม จัคการศึกษาตามสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน รวมถึงตัวพระสงฆ์เองก็ควรแสวงหาความรู้ ทั้งทางธรรมและทางโลก เพื่อจะได้มีความรู้อบรมสั่งสอนประชาชนได้
- 3.2 ค้านการสาธารณสงเคราะห์ พระสงฆ์จะเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนให้มาก และ ควรจัดสถานที่วัดให้เป็นสูนย์กลางของชุมชน
- 3.3 ด้านการเผยแผ่ศาสนธรรม พระสงฆ์จะด้องทำหน้าที่ศึกษาหลักธรรมในทาง พระพุทธศาสนาให้เข้าใจ แล้วสามารถนำเอาหลักธรรมเหล่านั้นออกเผยแผ่ให้แก่ประชาชน ได้เข้าใจและปฏิบัติตามได้
- 3.4 ค้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม พระสงฆ์จะต้องทำความเข้าใจและเห็น ความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นของท้องถิ่นหรือของชาติ และควรพยายามอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม รวมถึงปลูกฝังให้เขาวชนได้สึกษาและสืบทอกต่อไป
- 3.5 ด้านการพัฒนาจิตใจ พระสงฆ์ควรหาวิธีชักชวนให้ประชาชนได้เห็น ความสำคัญในด้านจิตใจ และควรจัดสถานที่ภายในวัดให้ร่มรื่น เหมาะแก่การปฏิบัติจิตภาวนา ของประชาชนผู้เข้ามาสู่บริเวณวัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม BAJABHAT MAHASABAKHAM LINIVERSITY TITLE: Factors Effecting on the Buddhist Monks' roles involving with

Community Development within Muang District, Khonkaen Province

AUTHOR: Phra Somkid Sriburom DEGREE: M.A. (Social Sciences for Development)

ADVISORS: Dr. Rungson Singhalert Chairman

Asst. Prof. Saowalak Kosonkittiumporn Committee

Mr. Tatchawat loasuwan Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2006

ABSTRACT

The objective of this research was to study factors effecting on the Buddhist Monks' role, and the role levels involving with community development including their suggestion involving with community development as well. The studied population was the Buddhist Monks of both Dhammayutta and Mahanikaya sects residing within Muang District, Khonkaen Province. It was studied from the sampling group of 320 Buddhist Monks derived by randomness by way of quota and by chance. The data were collected by use of questionnaires of rating scale in 5 levels, and open form, but the data analysis was made through percentage, means, frequency, and standard deviation, the relative analysis among variables by Chi-square was made by use of computer program, and briefing analysis.

The findings of this research were as follows:

1. The factors effecting on the Buddhist Monks' roles in aspects of educational relief, public relief, doctrine dissemination, arts and cultural promotion and mind development in which it was significantly statistiscal relation at the level of .05, that is to say, ranking position in the temple, age, ordination period, Dhamma educational level, pali educational level, and educational level. The relation of variables was totally in the medium level.

- 2. The Buddhist Monks' roles involving with community development were totally in the medium level as well. From consideration in each aspect it was found that the Buddhist Monks had played their roles involving with community development classified according to the means from much value to less value as follows; Arts and cultural promotion, Public relief, Mind development, Doctrine dissemination, and Educational relief.
- 3. Suggestion of the Buddhist Monks involving with community development were as follows:
- 3.1 For educational relief the Buddhist Monks had been supported to Participate educational management in both public and private sectors, and the Buddhist Monks themselves should seek for their knowledge of both secular and ecclesiastical fields as well, this is because to be ready for public instruction.
- 3.2 For public relief the Buddhist Monks should have been participating with community as much as possible, the monasteries should be organized to be community center.
- 3.3 For doctrine dissemination the Buddhist Monks must understand the Buddhist doctrines clearly, and be able to disseminate them to people for clearly understanding and following up.
- 3.4 For arts and cultural promotion the Buddhist Monks must understand and consider arts and culture no matter whether they are local or national heritage as the most important. They should be preserved and cultivated to have the youths further study.
- 3.5 For mind development the Buddhist Monks should use good method to have people see mind or mental development as important matter, and the monastic areas should be arranged pleasingly to be suitable for mind training of people who come to the monastic compound.